Między mózgiem a modelem: czego porównania z AI uczą nas o poznaniu?

W ostatniej dekadzie wydarzyło się coś, co wyraźnie zmieniło krajobraz badań nad inteligencją: po raz pierwszy dysponujemy modelami, które potrafią wykonywać złożone zadania percepcyjne i językowe w sposób, którego nie umieliśmy wcześniej zaprojektować ręcznie. Rozpoznawanie obrazów, przetwarzanie mowy czy generowanie języka przestały być wyłącznie przedmiotem teoretycznych opisów, a stały się obszarem, w którym systemy sztuczne zaczęły osiągać wyniki skłaniające do poważnych porównań z poznaniem człowieka.

W tym kontekście szczególnego znaczenia nabiera pytanie o relację między modelami AI a aktywnością mózgu. Na ile porównania między systemami sztucznymi i biologicznymi mogą pomóc nam lepiej rozumieć reprezentacje poznawcze, etapy przetwarzania informacji i organizację złożonych funkcji umysłowych? I czego właściwie uczymy się, gdy model dobrze przewiduje dane neuronalne lub zachowanie człowieka?

Pokażę, jak badania łączące neuronaukę poznawczą i współczesną AI otworzyły nową przestrzeń do formułowania i testowania hipotez o percepcji, języku i strukturze reprezentacji umysłowych. Zarysuję zarówno obietnice tego podejścia, jak i najważniejsze trudności interpretacyjne. Celem wystąpienia będzie pokazanie, że porównania między mózgiem a modelami AI stają się dziś jednym z najciekawszych sposobów badania tego, jakie problemy obliczeniowe musi rozwiązywać system poznawczy, aby skutecznie działać w świecie.